

Levensaders

2016

Wia van Dijk

Een beeldend onderzoek in kleur naar de levendigheid en zichtbaarheid van de emoties bij de oudere mens.

Project Levensaders is te zien in de tentoonstelling

kleur als echo

muur- en vloerbeelden

van Wia van Dijk

25 april t/m 19 juni

CBK Emmen

●
Wat zit er allemaal opgeslagen in het hoofd?

Wat huist er aan herinneringen, gevoelens en emoties?

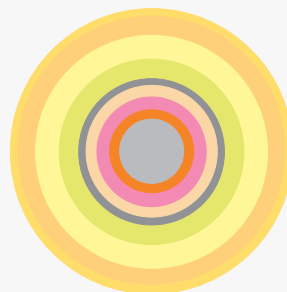
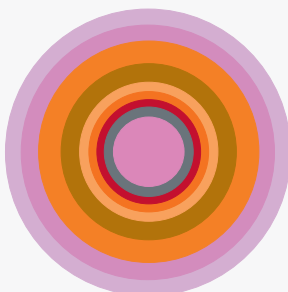
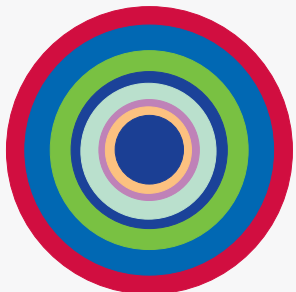
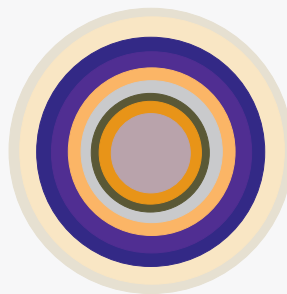
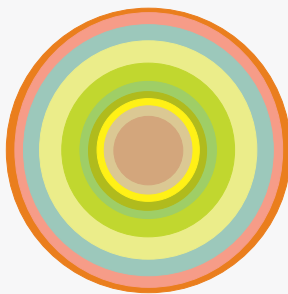
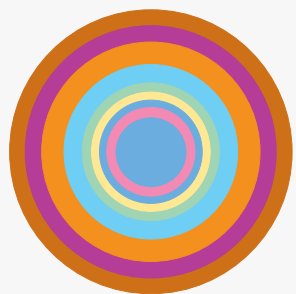
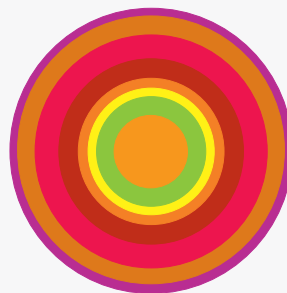
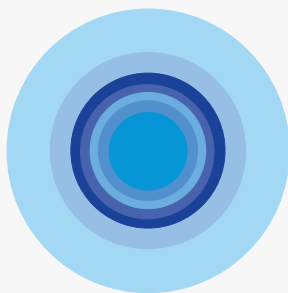
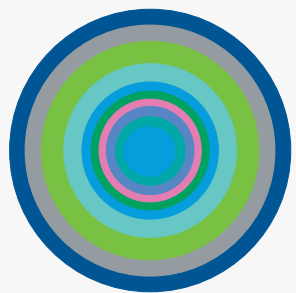
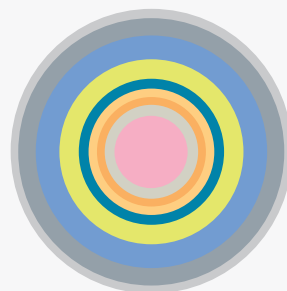
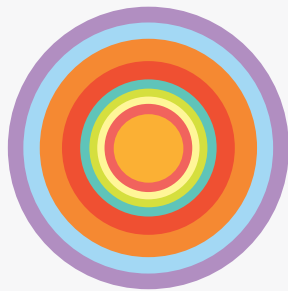
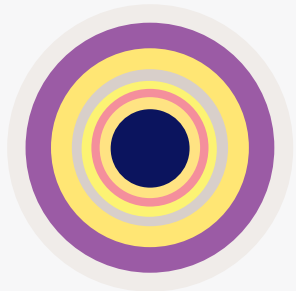
Wat voor invloed heeft de tijd op deze herinneringen en emoties?

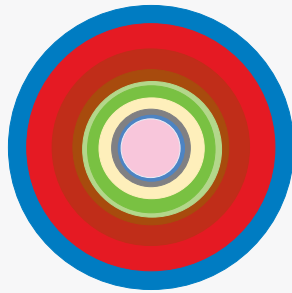
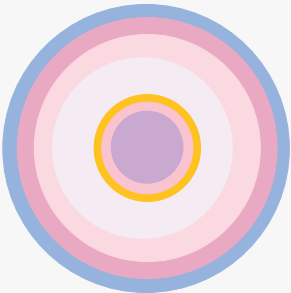
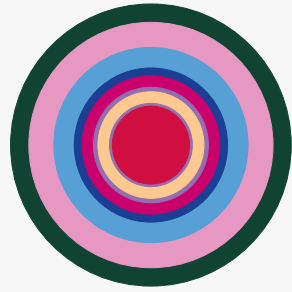
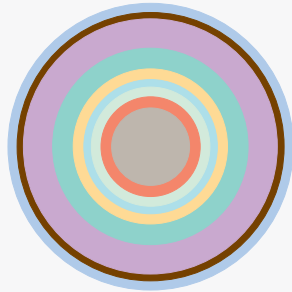
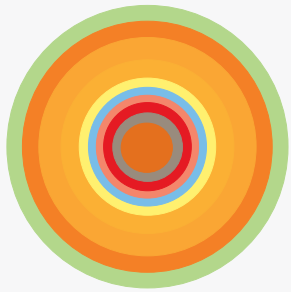
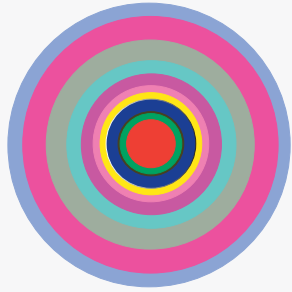
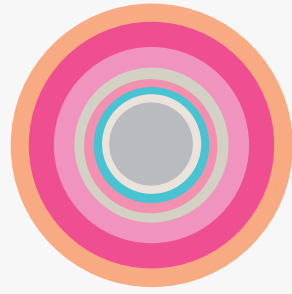
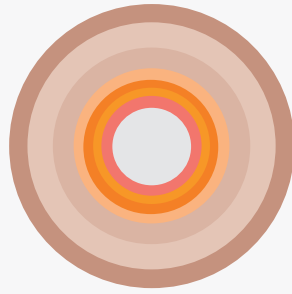
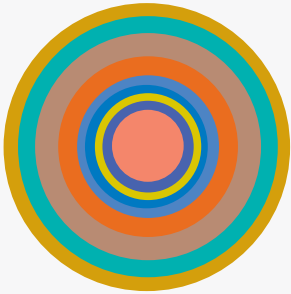
Hoe staat de oudere mens in het hier en nu?

●
Dit zijn vragen die ik mezelf stel en die mij uitdagen om met de oudere mens in gesprek te gaan. Ik richt mijn aandacht op bewoners van woonzorgcentra. Zij hebben een leeftijd, die het voor mij interessant maakt om met hen terug te kijken in de tijd. In het woonzorgcentrum Holdert te Emmen heb ik met drieëntwintig van hen gesproken. Slechts gewapend met blocnote, pen en kleurenwaaier keek ik met hen terug in fases van tien jaar; van de vroege kindertijd en jeugdijaren tot aan de pensionering en het 'hier en nu'. Zo heb ik een inkijkje kunnen krijgen in ieders leven en een verzameling aan persoonlijke kleurpaletten kunnen aanleggen. Deze kleurpaletten vormen de basis van het project *Levensaders als kleurportret*.

In de uitwerkingsfase kregen de gekozen kleuren door de persoonlijke verhalen hun meerwaarde. De kleuren werden omgevormd tot o.a. levensstrengen, levensringen en andere werken. In hun kleuren tonen zij een portret van de levens van de mensen met wie ik gesproken heb. Zij laten de verschillen en overeenkomsten zien van de herinneringen aan ervaringen in de verschillende levensfasen.

Mijn hartelijke dank aan de bewoners van Holdert die bereid waren in een persoonlijk gesprek hun levensverhaal openhartig met mij te delen. Ook veel dank aan Anja Strijker, de activiteitencoördinator van Holdert, die mij de gelegenheid bood om met de bewoners in gesprek te gaan.

Op de schoot van je moeder

2016 fragment

Kie Ellens

Er is taal zodat we elkaar kunnen begrijpen. Het leren spreken begint met imiteren, papa..., mama.... maar waar, wanneer en hoe leren we eigenlijk de 'kleuren' kennen? Aan het verkeerslicht, 'groen is doorgaan' en aan 'je groen en geel ergeren' zien we dat de context uitmaakt en de kleur een andere betekenis kan geven. Een groen en gele ergernis dicht het groen een andere betekenis toe dan de groene kleur die voor groei staat. Het gezegde 'kleur bekennen' (voor zijn standpunt uit komen) laat zien hoe centraal kleur in ons leven is. Met een vanzelfsprekendheid die niet meehelpt om je er bewust van te laten zijn.

Neurowetenschappers hebben nog niet zolang geleden ontdekt dat de snelste weg naar het geheugen via de ogen, de oren de mond en de neus loopt. Via de zintuigen dus. Elk mens heeft zeven 'openingën', om te zien, te horen te eten en adem te halen. Om te leven. Bij de meeste zintuigelijke ervaringen zetten we meerdere organen in. Bij voedsel de tong en de neus, voor smaak en geur. Bij het kijken maar één; onze ogen. Is het daarom dat kleur zo belangrijk voor ons is?

De neurowetenschapper zou het als volgt uitleggen. Sensorische prikkels zoals *Au! die kachel is heet!* worden in de hersenen verwerkt tot geheugen. Ze worden in ons geheugen gegrift. Als we daarna de kachel zien weten we *Afblijven!* In de hersenen wordt opnieuw hetzelfde stukje brein actief. En we ervaren zintuigelijke prikkels die in het geheugen zijn opgeslagen veel sterker dan talige. Zo kan ook kleur de prikkel zijn..

In Wia van Dijk's *Levensaders* worden alle hierboven genoemde verworvenheden ingezet. Met een palet aan kleuren laat ze ouderen de verschillende stadia in hun leven van een kleur voorzien. Deze benadering zet de kijker, in dit geval deze oudere, onmiddellijk in de positie van de maker. Door kleuren te kiezen bij de verschillende stadia in het leven ontstaat een portret zonder een oordeel. De kleur is. Het is het aandenken aan vroeger. Aan het vroeger van gisteren en het vroeger van de prille jeugd. Wia gunt de maker met zijn kleurstreng een blik op zijn eigen leven. Hier komt geen kleurenleer van Philipp Otto Runge of Johannes Itten aan te pas. Hier worden de kleuren bepaald door hoe je ze geleerd hebt, op de schoot van je moeder, in je vroegste jeugd.

Bijzonder zijn ze, deze *Levensaders*. Je voelt dat alle strengen een intrinsieke logica hebben. Je ziet de ruimte binnin de strengen een gloed krijgen. Doordat ze er vanzelfsprekend uitzien lijken ze eenvoudig, maar niets is minder waar. Het is een klein wonder dat ze eruitzien als zichzelf zonder dat we ze ooit eerder gezien hebben. Iets nieuws maken dat eruitziet als zichzelf is de grootste verworvenheid van kunst. Juist doordat alles hier door de werkelijkheid is aangedragen.

De strengen hangen op een laconieke manier op een spijker of aan een stang. Het is zoals het is. Het leven zoals het zich in de werkelijkheid laat zien. Van Dijk geeft hiermee tijd aan de oudere als maker, tijd voor herinnering die reflectie worden kan.

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door Emmen Culturele Drentse Gemeente 2015-2016 en het CBK Emmen.